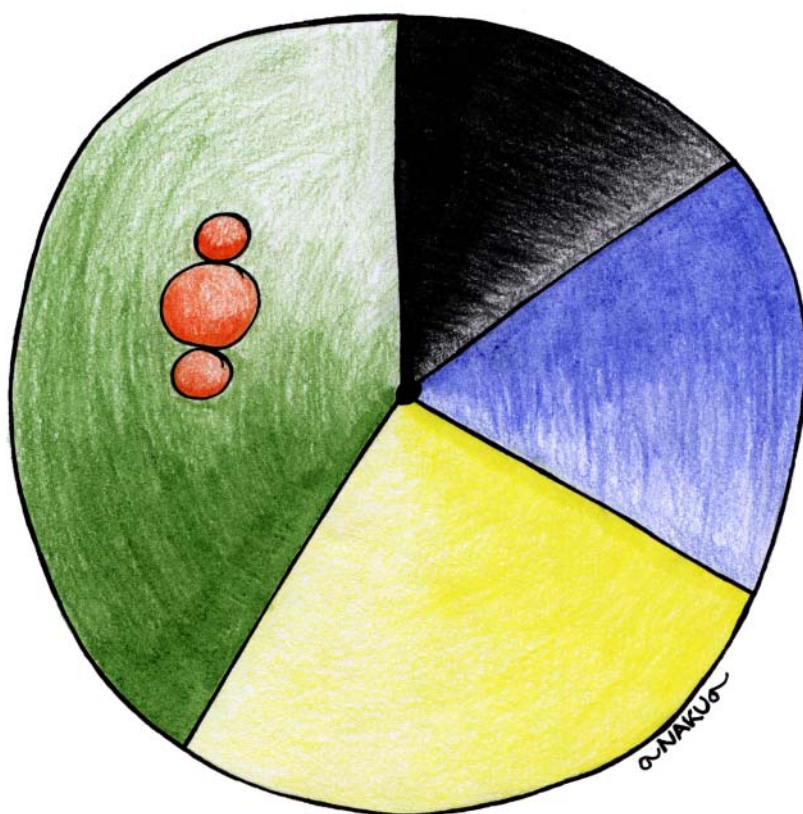

Vít Stěpanov
Kružení

(výbor z díla)

Obsah

Poezie

Tma	6
Stařec	7
Sonet	8
Hvězdy	9
Epitaf Romantika	10
Samota Romantikova	11
Láska ?	12
Vyznání I.	13
Vyznání II.	14
Naděje	15
Kdys	16

Próza

Podobenství	18
O hadu	20
Farmář	26
Strom	28
Putování	30

POEZIE

TMA

Ve tmě tmoucí světla dychtivostí hořím,
zář svíce zhasla, já do tmy se nořím.
Ten šíravý pocit, že někdo se dívá,
že pod pláštěm svým dýku svou svírá.
Tvář svého vraha já víc nepoznám,
proč dopustil's Bože, 'bych zůstal teď sám.
Už slyším ty kroky, už slyším ten hlas,
už trvá to dlouho, já vzkřiknout chci „Tas!“.
Konečně čepel se blýskla, končí osudu nit,
a já k zemi padám a ztrácím cit.
Teď obloha bledne, barvu šarlatu má,
ale v mých očích je jen VĚČNÁ TMA !

Má úplně první báseň, která vznikla jedné památné hodiny Biologie. Forma i verš jsou dosti triviální; vlastně je tady jen z čiré nostalgie :)

STAŘEC

Se světlem zmírání další prázdný den,
nicotných dnů doplňuje řadu,
čas mění se v dlouhý, táhlý sten,
bez změn a bez protikladů.

„Kam podělo se mládí?“ náhle stařec dí,
když slunce zas za obzor se noří,
ted' bylo jaro, zas je náledí,
dřív mladík bujný, nyní stářím choří.

V třesoucí se paži Písmo svírá,
a své dny v myslí hodnotí,
za činy zlé sám sobě spílá,
a mlčky čeká na chladné smrti oběti.

Čas plyne dál, nezastaven,
ted' pozdě myslet na činy, tváře, slova,
a stařec již smrtí unaven,
pod jazyk chystá minci pro Charona.

Druhá z mých básní a možná lepší než ta první... ale to je tak všechno.

SONET

Řekni, proč přítel přítelem již více není,
a proč tvé srdce ničí zlost,
jak hrozné je to jeho provinění
a proč životu chceš říci „Dost!“.
Proč nenávidíš koho měl bys milovat,
proč smrt mu přeješ strašnou,
není snad lepší sliby lásky slibovat,
a nechat krev a pomstu stranou? -
Cožpak jen ty v tom sporu jsi ten poškozený,
říkáš snad, že nemáš chyb?
To ty měl bys být k smrti odsouzený!
To ty měl bys v nemilosti hnít!
Tvůj konec křivdy nenapraví,
nikdo nebude tě litovat,
Zbyde jen hlína, žula a epitaf co pravdu praví,
Písmem starým co v kameni čas dal vytesat,
„Zde leží ten, co svědomí měl zpytovat,
a koho nenáviděl, měl spíš milovat!“

Inspirován svým více-méně úspěšným pokusem o překlad Shakespearových sonetů, jsem napsal tuhle „báseň“. Postrádá základní prvky jako zvukomalebnost a rytmus a konec by určitě potřeboval předělat.... ale co bylo, to bylo....

HVĚZDY

Kdo jsem a v čem života je smysl,
co dokáži a nedovedu snést,
tot' otázka, co mi často dráždí mysl,
bláhový, já toužím tíhu pravdy nést.

Co vím a co mi není dáno znát,
a proč víra věcí mi je cizí,
proč pokrytce bratrem zvykl jsem si zvat,
a proč pravda z mého srdce mizí.

Proč láska mi neznámou je manou,
zda vůbec svedu mít někoho rád,
proč naplněn jsem nenávisť, hanou,
proč neumím dávat, proč umím jen brát.

Proč když mám mluvit, vždy mi dojdou slova,
proč já tak bravurně naučil se lhát,
a až zemřu, zda budu žít znova,
a proč neumím si za svou pravdou stát.

Vír otázek, až brní z toho hlava,
v osidlech úvah já zůstal jsem sám,
já života syt, mě nečeká sláva,
čekaje na smrt, vzhlížím ke hvězdám...

Pokus o takovou kritickou autobiografii – Bezručice 2001. Vůbec má první „báseň“, co sem napsal (asi tak po roce) po předchozích pokusech..

EPITAF ROMANTIKA

Kdys chlapec marnou láskou stížen,
Danta nečet, peklo nepoznal,
a tak krutým citem tížen,
nebohý, svůj život dokonal.

No... NO COMMENT

SAMOTA ROMANTIKOVA

Sám, bloudě v bludných světa kruzích,
Samoten, hledaje na samotu svou lék,
Sám, topě se ve světa ke mně dluzích,
Sám - maje na sebe sama vztek.

Sám v závratí z koloběhu věků,
Samoten, čekaje na poslední z tmou cest,
Sám, chorý strom v aleji slavných předků,
Sám - života břímě nemaje vůli nést.

Sám, touže po nejvzácnějším z citů,
Samoten, blouzně o světa světle v tmách,
Sám, srdce plné z ledu ostrých břitů,
Sám - nevinná obět' v Říma lýtých hrách.

Tato báseň, která vznikla jednoho chmurného podvečera, asi nevyžaduje komentář...

LÁSKA ?

- slovo, kterým každý ohání se, aniž by jí znal,
  - slovo, pro které snílek duši marně zaprodal,
  - slovo, co budí snad jen romantiků žal,
  - slovo, jemuž moudrý hloupě by se smál,
-
- slovo, co hlásek má jak prstů paže tvá,
  - slovo, co každý (ne ty) tak dobře zná,
  - slovo – kdo říká ho, tak výsměch druhých má,
  - slovo, pro které blázen vše co má rád dá,
-
- slovo, pro něž mnohý v tvář smrti pohlédnul by rád,
  - slovo, jemuž zvykem je se pošetile smát,
  - slovo bez moci; síly co nemá mu kdo dát,
  - slovo, jež uvyklo si kůži z chrabrých drát.
-
- slovo, co nepatří na bezcitný náš svět,
  - slovo, na něž sluší se dlouhé ódy pět,
  - slovo, jež mrazem spálí rudých růží květ,
  - slovo, co výmluvností překoná snad milióny vět...

Slovo co za model mi věčně bude stát...

VYZNÁNÍ I.

Být zdí kamenou, tvou váhu nesl bych já rád,
A ty mně z ramenou světa směla by ses smát,
A pak, sny zmoženou – chtěl bych ti svůj stín dát,
A s tebou, přeskvělou, si na věčnou lásku hrát...

Tak co říci k tomuhle ? Přijde mi to jako docela „netradiční“ pokus o vyznání lásky. Poslední verš vyznívá dost pragmaticky...

VYZNÁNÍ II.

Tebe nést; brodit se v letních nocí rose,
A žíznivým zrakem tvoje oči pít,
A vidět běžet tvoje nohy bosé,
A tvoji ruku ve své ruce mít.

S tebou snít; v trávě ležet, naslouchaje světu,
A Měsíci tajně jeho světlo krást,
A bloumat závějí z třešní padlých květů,
A času navěky marný odpor klást...

Asi to nejnej z mojí dosavadní tvorby. Ten závěr zas nezní nějak extra optimisticky...

NADĚJE

Nemám už naděje, že poznal bych lásku,
neb záhuba potká moji duši dřív,
prohrál jsem s ďáblem marnou sázku,
teď lůžko stelu si z jednorožců hřív,
a lilí bílých květů převzácných,
'bych zemřít moh' s pompou, já pokrytců všech král –
co hru na život tak bez parády hrál...

...21.3.2002

KDYS

Kdys žena dívkou oltář navštívila,
z rukou kněze volnost nechajíc si vzít,
Kdys socha skály dílem zvyklá býti byla,
a sochaje sochař musel do ní bít.

Kdys čas ještě před počátkem času,
čas nemaje o budoucnosti snil,
Kdys u řeky Chebar muž uzřel Ráje krásu,
a Beltšasar králi snu výklad prozradil.

Kdys lapen Rybář vytahoval sítě,
a oheň hněvu mu v chladných očích plál,
Kdys Rhea skryla své titánovo dítě,
a otec syna jak děd otce se bál.

Kdys ryba ryb rybkou s rybou ryby sela,
ta s kůží bílou, co Achab chtěl mít,
Kdys bili hřeby do Pánova těla,
a Judeje správce si ruce chtěl mýt.

Kdys prorok Boží slovo drže,
své druhy pro kus zlata zabít dal,
Kdys hrdina za rouchem zlatým pluje,
dívkou poznal, pak hořce litoval...

Kdys muž odděn v kovu, strach budíc,
smrti nahý napospas byl dán.

Experimentální (a jak vidno nedokončená) báseň. Snažil jsem se si hrát si s jazykem co to šlo (dokonce i zdánlivé gram. chyby mají svůj význam – to pro ty z Vás kdo si ještě ze základky vzpomínají na poučky o přechodnících...)

PRÓZA

Podobenství

(groteskní črta)

Adam a Eva leželi líně pod jabloní, která jim poskytovala svůj chladivý stín, bránící spalujícímu žáru letního slunce dosáhnout až na ně. Adam objímal Evu a ta zamyšleně pozorovala bujné listí stromu nad sebou.

„Víš co mě napadlo?“ , prohlásila náhle Eva do životem kypícího horkého odpoledne, „Připomínáš mi ten strom.“

„Hmm...“ , zabručel nezaujatě Adam, očividně myšlenkami hodně vzdálen v čase i prostoru.

„Né... vážně !“ ohradila se Eva a upřela své šedomodré oči na podřimujícího Adama. Ten zpozorněl. Věděl, že nesmí Evu rozzlobit, protože se nerad oddával hádkám se svojí nadmíru tvrdohlavou přítelkyní.

„Opravdu ?“ , řekl nepřiliš přesvědčivě , „co máš na mysli ?“ , přidal ještě univerzální hlášku těch, co se snaží zapojit do diskuse, jejíž průběh jim zůstával do té chvíle skryt.

„Stejně jako ty je vysoká a rozložitá...“ , začala Eva sladce, „a...“ . „Máš asi pravdu, občas si taky připadám jako.... jako jabloň,“ , odpověděl nedbale a jako by vůbec nevzal na vědomí, že Eva ještě neskončila. Adamův pokus brát rozhovor s nadhledem se nesetkal s kladnou odezvou.

Jeho hloupá a arogantní odpověď jí pobouřila. Pronikavě na něj pohlédla. „Ale je tu ještě pár společných rysů,“ , začala mírně, „stejně jako ty se ohýbá kdykoli zafouká i ten nejslabší vánek a ze strachu před zimou shazuje listí. Je stará a šeredná a...“ , Evě došla slova. Zakončila proto svůj proslov rázným citoslovcem, vstala a vyrazila směrem k lesu.

Však on jí odprosí, po kolenou se bude plazit a škemrat, těšila se, když ráznými kroky odcházela od místa, kde spolu strávili tolik krásných chvil.

Adam ležel bez hnutí a horečnatě uvažoval co dál. Ty její výbuchy... to přestává všechno, pomyslí si a líně se zvednul ze země.

Protáhl se a vydal se na opačnou stranu. Inu, není to jediná dívka v okolí; najde si hezčí a příjemnější...

Stará jabloň nepochopila nic z toho co se tu právě událo. Dál stála na mýtině a klidně vystavovala své listy na odív slunci...

Můj první pokus o to napsat něco skutečně absurdního. Doufám ale, že se alespoň někdo pokusí proniknout pod povrch a nebude v tom hledat jen frašku...

O hadu

(apokryf)

Had ležel líně ve větvích stromu poznání a nezaujatě pozoroval dozrávající červená jablka nad svou hlavou. Vlastně... již dlouhé dny jen ležel; ležel a přemýšlel, vystavuje svojí šupinatou kůži žáru mladého slunce.

Náhle ho ze zádumčivého rozpoložení vytrhlo zapraskání větví vedle něho. Lehce pootočil hlavu a spatřil toho, kdo se opovážil rušit jeho posvátný klid. Vypadal podivně. Byl to muž středního věku oblečený v sice padnoucím, ale neupraveném obleku tmavých barev. Jeho vlasy byly neučesané a vůbec, celý jeho zevnějšek vypadal, jako by neznámý vstal toho rána z postele pouhým nedopatřením. Hada však už nic nemohlo překvapit. Věděl, že v Zahradě se děje tolik roztodivných věcí (a často i mnohem podivnější než tato), že nemá cenu si jimi lámat hlavu. Přece všechno ho na jeho novém (a nutno poznamenat, že nevítaném) společníku něco zarazilo. Chvilku cizince zamyšleně pozoroval. Přejížděl očima po neznámém od hlavy až k patě, studuje zevrubně jeho zevnějšek, pak spokojeně zasyčel (to dělal často, když přišel na něco skutečně objevného a byl sám na sebe pyšný – zrovna tehdy se pochválil za identifikaci toho, co mu na cizinci připadalo zvláštní – totiž jeho srsti – jak neodborně nazýval jeho společenský oděv) a ulehнул zpět na své listnaté lůžko. Rozhodl se, že se zas oddá rozjímání a doufal, že cizinec si bude hledět svého. Znovu nabytého klidu si však neužíval dlouho.

„Bud' zdrav!“ pronesl přátelským hlasem vetřelec, způsobiv tím plazu tak silný otřes, že málem spadl ze stromu dolů. Když se had opět uklidnil a vrátila se mu rozvaha, jal se důkladně zkoumat zjev usměvavého cizince na vedlejší větvi. Had věděl, že ze všech tvorů byl on jediným, komu dal Hospodin poznat umění řeči. Velice si na své výjimečnosti zakládal a jaksí „ze zásady“ ostatními živočichy pohrdal. A přestože neznámý vzbudil jeho zvědavost, jeho ego slavilo triumf.

„Aby bylo jasno,“ začal opatrně, „nemám tu čest Vás znát a upřímně, nikterak netoužím tuto svoji nedokonalost napravovat. Věřím, že pán se zde ráčil objevit pouze jakýmsi nedorozuměním; že dozajista neměl v úmyslu trávit čas sezením ve větvích, a nebo spíše,“ odmlčel se na okamžik, usilovně pořádaje slova do vět, „že neměl v úmyslu poctít svojí návštěvou tak ubohého tvora jakým jsem. Pakliže pán zabloudil a přišel se mě, nanicovatého stvoření, optat na cestu, pak ho musím s těžkým srdcem (ironie z jeho slov doslova čišela) odkázat jinam (pravděpodobně si neuvědomoval paradoxnost svého výroku – koho jiného se měl cizinec zeptat, když had jako jediný uměl mluvit?), neb v zahradě Rajske se neorientuji zdaleka tolik, jak bych si byl býval přál, protože náš milovaný a ctěný Pán („pán“ patřilo evidentně k jeho frekventovanějším slovům) neuznal za vhodné vybavit mě končetinami vhodnými k pohybu (při těchto slovech zvednul k cizinci pár svých drobných neohrabaných končetin) a tudíž je mi každé cestování pouze a pouze na obtíž!“, zakončil had svůj komplikovaný monolog.

Neznámý ho pozoroval se zaujetím a na tváři se mu tu a tam objevil nepatrný záblesk úsměvu. „Je vidět, že Tvůj jazyk je ve dvě rozetnut plným právem. Výmluvný jsi, jen co je pravda. Pán na Tobě, jak vidím, darem řeči nešetřil,“ vyrušil znovu položivšího se hada důrazný cizincův baryton.

Had znejistěl. Byl překvapen; šokován že se jeho nevítaný společník nedal zastrašit, protože němí tvorové se povětšinou dali na úprk před silou jeho slov (něco hluboko v podvědomí mu říkalo, že to možná nebude ten pravý důvod – ale toto „něco“ zůstávalo zpravidla nepovšimnuto).

„Inu,“ pokračoval neochotně v nemilém rozhovoru, „náš Pán (zde důsledně protáhnul „á“) byl ke mně dozajista přestědrý, žel (delší pauza) ani jeho nekonečná moudrost není tak nekonečná a jeho neomylnost tak neomylná, aby na něco nemohl, nedej Bože, zapomenout. Ve vši své nedozírné pečlivosti, kterou věnoval vytvoření tohoto překrásného světa mi opomněl, odpusť mi Pán-Bůh moje rouhání, dát možnost mého daru užívat v plné míře a dle svého uvážení, neboť jediné mluvící bytosti,

kteřé jsem měl tu čest poznat – Andělé, jsou ve svých věčných modlildbách našemu předobřému Stvořiteli, tvorové velmi „nezábavní“ – ba dokonce i otravní ! A tak trávím celé dny sám, zavěšen ve větvích tohoto stromu, a krom jiného si nadmíru cením svého požehnaného klidu a samoty, kterou Vy mi ráčíte kazit. Proto doufám, že se pán (zde opět nevědomky přešel do „onikání“) nebude déle rozptylovat konverzací s tak nudným patronem, jakým moje maličkost určitě je, a bude si hledět svého, dozajista důležitého poslání !“ domluvil had, mohutně se nadechnuv.

Cizincův výraz se změnil z posměšného na zcela neutrální. „Je zřejmé, že nejsi tak moudrý, za jakého se v hloubi duše považuješ, protože to by ti bylo určitě známo, že Bůh, ó, přešlechtný náš pán a vládce (neznámý zjevně holdoval ironii více, než ostatním typům humoru), dal nám, svým ubohým poddaným, poznat své děti v jejich nádheře a duchaplnosti.“

Had zpozorněl a znovu se obrátil na neznámého. „Skutečně? Pak mi ještě nebylo dáno oné nezměrné milosti Jeho přemoudré a ušlechtilé děti poznat. Jsou však jistě natolik moudří (přešel had podvědomě do maskulina), že necítí potřebu zaobíratí se námi, jak jste ráčil říci, „ubohými tvory“ (citát zněl sice trochu odlišně, ale had tomu v zápalu diskuse nevěnoval pozornost – zato na tváři cizince se mihnul nepatrný náznak úsměvu) jakkoli zaobírat.“

Neznámý vykulil oči, předstíraje naprosté zděšení. „Nedej Bože ! Cožpak jsi neslyšel, co náš Pán řekl? “ –

„Ať lidé (zde položil dostatečný důraz, aby had pochopil, co slovem „lidé“ myslí) panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi“¹ (z nejasného důvodu si s výslovností posledních slov dal velmi záležet).

„To že řekl?, “ otázal se se stejně upřímým údivem plaz, „pakliže tak skutečně učinil, zamýšlel tím něco velkého a ušlechtilého. V tom případě Vás musím upozornit (přičemž se plynule vrátil zpět k vykání), že se svými mrzkými po zemi se plazícími příbuznými mám pramálo

společného, ba dokonce se mi zdají odporní. A i kdyby se moc dětí Božích vztahovala na mne - čemuž rád věřím, neb jejich moudrost je dozajista obrovská – pochybuji, že zrovna mě, nicotného, by si byli, vládcové pozemští, bývali povšimli.“

Jeho společník se místo odpovědi zahleděl do vždyzelené krajiny Edenu. Náhle zpozorněl a ukázal prstem kamsi do dálky. „Vidiš je? Děti Boží? Jsou tak nevinné ve své nahotě a nevědomosti!“. Had se přiblížil k cizinci a podíval se směrem, kterým neznámý ukazoval. Spatřil je – dvě holé a bezbranné postavy, halasně se smějící a převaluující se v kvetoucích lukách Ráje. Prudce se obrátil k výjevu zády a znovu kvapně ulehl do větvení jabloně poznání předstíraje, že ho výjev nezajímá. Ale jeho klid byl pryč. Cítil se pokořen. Opět se ponořil hluboko do osidel svých myšlenek. Tak tohle byly děti Boží! Tak ošklivé a slabé! Tyhle bezmocné hříčky všemocného Pána že by jemu měly poroučet a on že by se před nimi měl plazit v prachu a plnit jejich rozkazy? (představa plazení se v prachu mu vůbec připadala směšná) Nikdy! Hněv, odpor a křivda zastínily jeho rozum a připravily ho o rozvahu. Ale nezmohl se k ničemu. Pouze ležel zavalen a překvapen hroznou váhou pravdy.

Dlouhé ticho přerušil opět cizinec. „Myslím, že je čas abych šel,“ pronesl pochmurně (a jakoby pro sebe) a jal se chystat k odchodu (kterýžto rituál sestával ze zapnutí všech knoflíků saka – Bůh ví, kdy je rozepnul – a z pokusu urovnat tmavou hřívu několikerým vjetím si do vlasů).

Had, zaslechnuv cizincovu poslední větu, se prudce otočil (tak rychle jak jen mu to tělesná konstrukce dovolovala) a pomalu se zeptal: „Omlouvám se za svoji neomalenost, která však pramení pouze z mé vlastní nedokonalosti, ale nyní bych přeci jen rád znal Vaše ctěné jméno, protože, až budu jednou hořekovat nad svým přeskvělým osudem a až se třeba jednou budu klanět našim přemoudrým vládcům (had se bezděčně zadíval směrem k lidem, kteří však neměli to štěstí, aby si jeho sarkasmus mohli vychutnat), rád bych si vzpomněl na onoho dobrodince, který mi dal poznat tuto radostnou pravdu; který mi dal radovat se nad svým nekonečným štěstím, abych měl... abych měl komu blahořečit a... modlit

se aby (hadovo sebeovládání viditelně selhávalo) ...aby jeho utrpení v kruzích pekelných bylo jen tak kruté jak si Boží zákon žádá!“

Po krátké pauze na dohledání potřebné slovní zásoby, had, zpozorovav jiskřičku pochybnosti v neznámého očích pokračoval, zanechaje pokrytectví a klam daleko za sebou: „Dovolte mi zeptat se, čeho jste chtěl svým dobrozdáním dosáhnout? Mám si snad sypat popel na hlavu? Pakliže ano, musím Vám s politováním oznámit, že moje ruce nejsou k tomu uzpůsobeny. Mám se hněvat na našeho Pána?“, pokračoval, zvednuv oči na okamžik k nebi, „A proč? Kroky Boží řídí moudrost nám, přízemním tvorům, dozajista zcela cizí! Mám plakat nad svým osudem? Proč? Předznamenal snad příchod Božích dětí můj konec? Mám snad trpět svojí uraženou ješitností? Proč? Znamená snad to, že pozbyl jsem své jedinečnosti i to, že nadešel konec mých dnů? Ne! (poslední slovo zakřičel tak mocně, že se listoví stromu otráslo)“.

V Dáblových očích se zračilo překvapení a snad i strach. Uvědomil si, že hada podcenil, přesto však věděl, že vyhrál. Seskočil ze stromu a pomalu odcházel. Had ho sledoval, dokud mu nezmizel z dohledu. Hlavou se mu honily rozporuplné myšlenky. Nebyl si jist, kolik z toho, co řekl, myslel doopravdy vážně. Už, už se chtěl uložit zpátky na větev, když spatřil, jak jedno „Boží dítě“ přichází směrem k jabloni, snad přilákáno nenadálým hlukem. Mělo dlouhé vlasy a v očích se mu zrcadlila dětinská dobrota a všeobjímající láska. Had již měl jasno v tom, co se má stát. Pomalým pohybem se vydal nevinnému děvčeti v ústrety...

I řekl Hospodin hadovi:

*„Protožeš to učinil, buď proklet,
vyvržen ode všech zvířat.*

*Polezeš po břiše, po všechny dny svého života,
žrát budeš prach!“²*

(Had se na závěr sardonicky zasmál... Bůh ví proč...)

Pozn.: 1 – Gen. 1/26

2 – Gen. 3/14

Asi to nej nej co jsem vůbec napsal. Byla snaha vylíčit událost „groteskně“ – snad se mi to povedlo :)

Farmář

(rustikální drama)

Zmožený jsem dokončiv své dílo zahodil lopatu daleko do pole. Všude okolo ještě vládla noc, ale na východě se (ač bylo ještě několik hodin před svítáním) objevily nesmělé paprsky předznamenávající příchod dne. Dřel jsem celou noc. Vyčerpaně jsem se posadil na čerstvě navršenou hromadu ornice a zhluboka oddechoval.

Přemýšlel jsem o své ženě. O jejím hlase. O jejích krásných, tmavých očích. O vlasech, které se jí jako zlatavý vodopád spouštěly na ramena. A přemýšlel jsem i o dětech. Pokoušel jsem se představit si jejich malá očka jak (vždy plná radostí) vítají tatínka navrátilivšího se z pole. Asi by se mě ráno zeptaly: „Tatínku, kde jsi byl celou noc?“. Jejich švitořivé hlásky by kladly tuhle otázku bez zamyšlení a bez onoho pokryteckého tónu, jakého často užívají dospělí, když se snaží naznačit něco jako „já vím své“.

Žena by mě asi podezřívala z nevěry. Zbytečně. Nikdy jsem jí nevěrný nebyl. Zato o ní by se jako o „počestné“ mluvit nedalo. Často opouštěla náš dům ve chvílích, kdy si myslela, že spím a mizela nezřídka i na celou noc. Nikdy jsem nespál. Vždy mě vzbudila nějakým neopatrným zvukem či pohybem; nebo světlem, které jí uniklo z pečlivě střežené lucerny.

Přišlo mi absurdní neustále dokupovat olej do lucerny, kterou stejně používala jen ona sama, když pečovala o moje parohy.

Tak mě napadá, že kdybych takhle nepodporoval plamen její nevěry, že by možná k ničemu nedošlo. Ona se totiž strašně bála tmy. Nevím, z čeho ten strach pramenil, vím však, že byl bezesporu skutečný a silný.

Ani vařit moc neuměla. Vlastně neuměla uvařit vůbec nic. Ale vařila ráda a snad ještě raději si při vaření zpívala. Z hloubky duše jsem její „zpěv“ nenáviděl.

A také celé dny uklízela. Nerozuměl jsem tomu zvyku přesouvat všechny přemístitelné předměty na nepochopitelná místa.

Co se dětí týče, tak ty se měly k světu. Hrozně rády mi kladly všelijaké otázky. Nesnášel jsem jejich otázky. Na co chodí do školy ? Proč nekladou otázky tam ?

Na farmaření taky nebyli. Na co děti, když nezorají pole. A tak jsem se dřel sám. Krmit pět hladových krků je pěkná práce.

Ani mi nepoděkovali. Ani žena ani děti. Nenáviděl jsem je. Měli mi poděkovat. Stisknout ruku.... nebo se mi pověsit kolem krku a říct „díky“. To ale nikdy neudělali.

Nevěděli co to dá práce ráno odejít na pole, tam den stát za pluhem a večer přijít, špinavý a ztrhaný, domů a tam pojíst nechutnou břečku, kterou mi žena (vždy s úsměvem) podstrčila a pak ještě naslouchat plíživým krokům nevěrnice.

Nenáviděl jsem svojí ženu a nesnášel svoje děti..... ale musel jsem je zabít ?

Strom

(fantasmagorie)

Stařec prstem ozkoušel ostří sekery, přihnul si z láhve nekvalitní pálenky a řádně se rozpráhnuv se pustil do práce. Po prvním úderu sekery do kmene rozložitého dubu ustrnul a zahloubal se do ticha letního odpoledne. Přisahal by, že slyšel něco jako vzdech. Nic. Vítr šuměl v listech velikána a v trávě se tu a tam ozval cvrček, ale jinak okolní svět mlčel.

Dřevorubec usoudil, že se asi přeslechl; plivl si do dlaní a s vervou zasadil stromu druhou ránu. Sekera pronikla kůrou a s cinkotem se odrazila od tvrdého dřeva pod ní. K uším starce opět dolehlo zasténání, plné žalu a bolesti. Odložil sekeru a zaposlouchal se do okolních zvuků ještě hlouběji, než před okamžikem. Zase nic. Povšiml si, že šum listů zesílil, ale po sténajícím nebylo ani vidu ani slechu. Přemýšlel, jestli se nezbláznil. Znovu se napil, chopil se sekery a pokračoval v práci.

Třetí rána. Ze stromu odlétly první třísky. Nad loukou zazněl srdceryvný výkřik. Muži už došla trpělivost; opřel sekeru o mohutný kmen a zachvácen strachem a panikou začal pobíhat okolo, hlasitě vyhrožuje neviditelnému šprýmaři. Bez odezvy. Když se udýchán vrátil pro svůj pracovní nástroj, zůstal překvapeně zírat na místo kam ho před chvílí položil. Sekera byla důkladně obtočena kořeny, ale dub se tvářil nevinně.

Starcův hněv přerostl v šílenství. Začal bezmyšlenkovitě trhat za topůrko, aniž by s ním byť jen pohnul. Po chvílce se vzdal veškeré naděje, že by sekeru mohl někdy získat zpět. Unaven se opřel o strom a čekal, až se mu navrátí síly. Teprve nyní si povšiml, že vítr opět zesílil.

Obloha byla pokryta hustými bouřkovými mraky a jako by se vysmívala ubohému muži, tak nicotnému v porovnání s kmenem, kterým byl podpírán. Stařec dopil všechnu pálenku z lahve a mrštil s ní daleko do vlnícího se moře vysoké trávy. Byl bezradný. Znovu se pokusil (jen tak) vyprostit sekeru ze sevření kořenů a znovu se přesvědčil o

zbytečnosti svého počínání. Šum listů již překryl všechny ostatní zvuky a zpěv ptáků náhle utichl. Blížila se bouře.

Provazce deště padaly na letním žárem vyprahlou půdu a slévaly se v kaluže a potoky. Všude okolo bylo slyšet, jak mnohadenním vedrem týraná země s rozkoší nasává nebeskou vláhu; jak se zažloutlé listy trav vztyčují a nastavují své sluncem sežehlé tváře vstříc blahodárným slzám nebes. Muž se tiskl k obrovskému stromu a cítil na celém povrchu svého těla nespoutanou sílu přírodních sil.

Jeho mokrý šat povoloval pod nápory větru a zanedlouho stál pod korunou obrovského dubu tak, jak ho Bůh stvořil. Jeho alkoholem omámená mysl byla zaplavena výčitkami svědomí. Stál sám, obklopen zuřícími živly a jeho jediným spojencem mu byl prastarý strom; strom, jehož dřevo mělo sloužit za potravu ohni. Čím více se tiskl ke kmeni velikána, tím silněji si uvědomoval bolest, kterou mu před pár okamžiky způsobil. Cítil, jak ho hrbolatá kůra stromu doslova objímá. Laskal se s ní. Už nevnímal nic jiného. Jen tu kůru a vůni starobylého dřeva prýstící z hluboké jizvy; památky na údery sekerou. Snažil se zakrýt ránu svým ubohým tělem. Tiskl se k ní jakoby v marné snaze nahradit stromu to, o co ho svým nerozvážným činem připravil.

A plakal. Proudly slz z jeho očí se slévaly s dešťovou vodou na zemi a jeho nářek splýval s všudypřítomným hukotem bouře. A pak přišla rána. Temné nebe se na okamžik rozsvítilo jasnou, modravou září a po kmeni stromu sjel blesk, a u jeho paty se vášnivě spojil se zemí. Lidské tělo vylétlo do vzduchu vymrštěno tou mocnou silou a dopadlo za zvuků hromu o několik metrů dál, kde jej už nic nechránilo před deštěm a větrem. Ale tohle ho už nezajímalo.

Měl své problémy. Pálila ho jizva po udeřivším blesku a bolela ho sečná rána v kmeni. Věděl však, že na uzdravení bude mít dost času...

Moje rok stará próza podstoupila „omlazovací“ kúru a tady máte výsledek...

Putování

(povídka)

Mé nohy se bořily do hlubokého sněhu a chlad se mi zažíral až do morku kostí; věděl jsem však, že za každou cenu musím jít dál. Blížil se úsvit...

Salatiel se s výkřikem probudil ze strašlivého snu. Jeho tělo bylo zalito potem, avšak zároveň se celé třáslo zimou. Udýchaný a vyčerpaný se pomalu posadil na postel. Byl stále rozrušený a jeho srdce bilo ve zběsilém tempu. Když se trochu uklidnil, vstal a bosky došel do kuchyně. Chvilí tam nerozhodně postával, svádě nerovný boj mezi rozumem a chutí na horký šálek kávy, která by mu pomohla vymazat z paměti poslední vzpomínky na noční můru, která ho vytrhla z náruče spánku. Pak se podrbal na zátylku a rezignovaně začal plnit konvici vodou. Nechtěl spát...

Od doby co odešla, nepotřeboval spánek. Hodiny a hodiny vydržel ležet na posteli, obklopen tmou a naslouchat mučivému tichu svojí samoty. Když už přišla chvíle, kdy zavřel oči a jeho vysílené tělo upadlo do mrákot, vracela se mu vždy vzpomínka na její smích, který kdysi dokázal nyní zšedlý svět obarvit jasnými barvami a zahnat všechen smutek na útěk svými zvonivými tóny. Často se probouzel se slzami v očích, tázaje se sám sebe, zač zasloužil si tak krutý trest; proč milosrdný Bůh nezná slitování a trýzní ho pochybnostmi, zda by snad nemohla být zde, po jeho boku, kdyby se byl býval zachoval jinak – kdyby věděl co má dělat...

Než si uvědomil co vlastně dělá, pil už čtvrtý šálek silné turecké kávy. Hrála ho uvnitř a její teplo mu procházelo celým tělem. Zamyšleně pozoroval okna protějších domů ozářená v takřka kýčovitým výjevu světlem Měsíce a hvězd. Léto vrcholilo. Okolí vířilo životem a cvrčci pěli své noční ódy na krásu svých hmyzích životů. Nicméně v Salatielově

tváři se nezračila ani špetka radosti (či pobavení) nad tímto spontánním projevem lásky k životu. Jeho tvář, bílá jak stěna v záři Měsíce, zůstávala pohroužená v chmurách a bezprostřední úsměv, prostý sarkasmu, jí zůstával už dlouho cizím.

Když byl i čtvrtý šálek prázdný, Salatiel usoudil (možná i proto, že všechna káva došla), že je čas vrátit se na lůžko. Opláchl hrnek vodou, a přidal ho na velkou hromadu nádobí čekající na zpracování. Když uléhal, měl pocit, že jeho kofeinová seance neměla žádný smysl. Jeho víčka se počala klížit...

Obzor zbledl a nesmělý svit zimního slunce ozářil neutěšenou okolní krajinu. Mráz polevoval. Všude okolo bylo bílo, pouze tu a tam z bělostného sněhu vykoukl kus větry krutě zkoušeného stromu. Přesto, že jsme měli před sebou ještě notný kus cesty, dopřáli jsme si chvilku oddechu. Šli jsme celou noc a únava na nás byla jasně znát, ale na její tváři opět svítil úsměv. Její oči zářily. Bylo vidět, že se pohledem na můj ztrhaný zevnějšek baví. Přišlo mi to nefér, ale pak (když jsem se pokusil představit si sám sebe) jsem se musel smát také. Chvilka klidu netrvala dlouho. Museli jsme pokračovat v cestě

I když venku už stálo slunce v zenitu a svět se radoval z jeho teplých, radost dštících paprsků, vnitřek bytu byl ponořen do těžkého ticha a záclony na oknech dělaly atmosféru ještě ponuřejší a temnější. Salatiel seděl mlčky na posteli s pohledem upřeným kamsi do prázdnoty. Nedovedl vstát, i když o to několikrát usiloval. Marně se pokoušel být jen pohnout. Bezvýsledně se snažil odtrhnout svůj vnitřní zrak od scény, která se mu po letech opět vrátila. Nebyl smutný; už nedovedl být smutný. Smutek ho opustil už dávno; buď ho opustil – a nebo se s ním spíše naučil žít. Nikdy se s její ztrátou nevyrovnal – nechtěl. Vyrovnat se znamená zapomenout a jeho paměť byla mučivě přesná; nelidské soukolí s chladnou dokonalostí uchovávající věci minulé.

Než se zvednul, slunce už dávno zmizelo z oblohy a svítilo zas jiným částem světa. Nepřítomně odešel do koupelny. Oholil se a umyl. Teplá voda ho probouzela k životu a rozproudila krev v jeho zprvu zsinalem obličejí. Pak se převlékl do čistého šatstva. Za celou dobu nevydal ani hlásku a jeho počínání by dozajista budilo hrůzu svojí takřka mysteriózní důstojností. Učesal se; odložil hřeben a otevřel skříňku. Nevěnuje pozornost několika věcem vypadnuvším na zem se prohraboval krabičkami rozličných medikamentů. Našel co hledal. Pilulky zapil vodou a vrátil se do ložnice. Pečlivě rozprostřel příkryvku na postel a ulehl na ní. Čekal. Naslouchal téměř neslyšnému tikotu hodin – jedinému zvuku rušícímu dokonalost jeho osamění. Únava zvolna přicházela...

Básník seděl za stolem a jen tak, zcela nevědomky, si hrál s tužkou ve svých prstech. Chyběla mu inspirace. Uzávěrka se blížila a on nenapsal ještě ani řádku. Zamyšleně sledoval sněhové vločky jak se líně snášejí k zemi z nevlídných oblaků. Vtom ho něco napadlo. Vstal a došel k letité hromadě sběru, kterou honosně nazýval „archivem“. Začal se v ní roztržitě přehrabovat. Už však věděl co hledá...

Když utichnul všechen ten d'ábelský jekot padajících sněhových mas odvážil jsem se opatrně otevřít oči. Všechno mě bolelo. Padající kamení a kusy dřeva mě několikrát bolestivě zasáhly. Když jsem konečně přinutil svoje rozbolavělé a o odpočinek žadonící tělo vstát, a rozhlédhnul jsem se kolem, nespatriil jsem nic. Všude okolo vládlo bílé ticho – dokonce i vítr utichnul. Zmocnila se mě úzkost. Volal jsem jí jménem; nejdříve tlumeně, záhy jsem však ze všech sil prosil sních a led at' mi jí vrátí, nebo at' si mě vezme nazpět. Ó, jak krutě byly moje prosby naplněny! Ležela tam nehybná, s hlubokou ranou na spánku. Přiběhl jsem k ní a popadl jí do náruče. Její oči mě ještě chvíli sledovaly - snad mě mlčky prosily o pomoc. Neřekla už ale nic. Svět se zbořil...

Salatiel viděl sám sebe, jak drží v objetí její mrtvé tělo a vzpomínka ho krutě zasáhla. Dlouho stál a mlčky sledoval ten výjev plný žalu a bezmoci; to drama lidské duše snažící se vyrovnat se ztrátou tak krutou, jak jen krutá mohla být. Cítil, že se cosi změnilo. Po tváři mu stekla slza – jediná bezcenná krůpěj vody mu přinesla vysvobození. Plakal nad ní... Plakal nad sebou...

A Hlas promluvil: „Teď volit smíš: zda mrtev padnout vedle ní a odejít tam, kde stíny dlí, či světy živých brázdit dál, bez toho by víc ses smál!“ Nerozmýšlel se...

Policejní zpráva ze dne 11.8.19..

„Tělo pana S. Bylo nalezeno v pokročilém stadiu rozkladu na základě upozornění obyvatel domu. Příčina smrti zůstává přes nalezené stopy popálenin neobjasněna.“

Básník se naplno ponořil do psaní. Pero na papíru ladně klouzalo a vydáváje tiché skřípání, plnilo bílé listy záplavou libozvučných slov...

*Nesvedl pomoci, když nejmíc si to přál,
Když její život z hlubokých ran pryštil.
Nesvedl nic – byl by život za ní dal,
Nesvedl nic – plakal,
- a led dál výsměšně se blyštil...*

Nejmenovaný německý deník ze dne 4.1.19..

„... Gestern hat die Bergwacht die Körper der zwei jungen Menschen gefunden. Die junge Frau hat an die Folgen den Schlag an der Kopf gestorben und der Mann hat dem Frost erlegen ...“

Tahle věc ještě čeká na rozšíření, ale těch pár lidí co to četlo, tvrdilo, že to ujde...

NakuPress

Vydáno v Praze, 24.3.2002

Náklad: ? kusů

Upravený dotisk prvního vydání.

Vydal NakuPress jako svojí 1. publikaci

(c) Vít „Naku“ Stěpanov 2002